

Riksantikvarieämbetets årsredovisning 2014

Riksrevisionen har granskat Riksantikvarieämbetets årsredovisning, daterad 2015-02-19. Syftet har varit att bedöma:

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk,
- den ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning,
- resultatredovisningen är förenlig med övriga delar,
- ledningen efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster, samt

Vi har införskaffat en förståelse av den interna styrning och kontroll som bedömts vara relevant för revisionen för att kunna utforma ändamålsenliga revisionsåtgärder. Vår förståelse av den interna kontrollen är därmed begränsad och syftar inte till att uttrycka en åsikt om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll. De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat under revisionen och som bedömts vara tillräckligt viktiga att rapportera till ledningen.

Riksrevisionen har avgivit en revisionsberättelse med uttalande med reservation och med en upplysning och vill fästa ledningens uppmärksamhet på nedanstående.

Riksrevisionen önskar information senast 2015-04-21 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Riksrevisionen har avgivit en revisionsberättelse med uttalande om reservation avseende redovisat underskott i Riksantikvarieämbetets arkeologiska uppdragsverksamhet. Verksamheten ska bedrivas med det ekonomiska målet full kostnadstäckning. Riksantikvarieämbetet saknar en rimlig plan för att den arkeologiska uppdragsverksamheten ska kunna täcka sina kostnader och det upparbetade underskottet på några års sikt.

DNR: 32-2014-0566

RIKSANTIKVARIEÄMBETET
VERKSSEKRETARIATET BOX 5405
11484 STOCKHOLM

BESLUT: 2015-03-23

Riksrevisionen lämnar ingen rekommendation i denna rapport avseende den arkeologiska uppdragsverksamheten då den övergår till Statens historiska museer per den 1 januari 2015.

Riksrevisionen har lämnat en upplysning i revisionsberättelsen avseende ottyligheter i den ekonomiska styrningen vid övertagandet av Svensk Museitjänst. I beslutet att överföra Svensk Museitjänst till Riksantikvarieämbetet saknades en plan för hur verksamheten skulle uppnå det ekonomiska målet full kostnadstäckning. Riksrevisionen rekommenderar Riksantikvarieämbetet att i dialog med regeringen undersöka möjligheten att justera det ekonomiska målet för Svensk Museitjänst

Underskott i avgiftsfinansierad verksamhet påverkar myndighetens likviditet negativt. Påfrestningen på Riksantikvarieämbetets räntekonto har balanserats av oförbrukade bidrag och förutbetalda intäkter. Riksrevisionen rekommenderar Riksantikvarieämbetet att fortsätta sin dialog med regeringen om hur den avgiftsbelagda verksamheten ska finansieras likvidmässigt.

Väsentliga underskott i de avgiftsfinansierade verksamheterna

Riksantikvarieämbetet har vid 2014 års utgång väsentliga underskott i sina avgiftsbelagda verksamheter Arkeologisk uppdragsverksamhet, Svensk Museitjänst och Butiksförsäljning besöksmål, se tabell nedan.

Tabell 1. Avgiftsfinansierad verksamhet

Verksamhet	Intäkter 2014 (tkr)	Resultat 2014 (tkr)	Ack. resultat 2014 (tkr)
Arkeologisk uppdragsverksamhet	123 961	- 966	- 53 620
Svensk Museitjänst	24 913	1 056	- 17 170
Butiksförsäljning besöksmål	1 249	- 64	- 1 067
Summa	150 123	26	- 71 857

Enligt Riksantikvarieämbetets instruktion, senast ändrad genom SFS (2013:1103) ska myndigheten inom den arkeologiska uppdragsverksamheten, Svensk Museitjänst och

DNR: 32-2014-0566

RIKSANTIKVARIEÄMBETET
VERKSSEKRETARIATET BOX 5405
11484 STOCKHOLM

BESLUT: 2015-03-23

Butiksförsäljning besöksmål ta ut avgifter som motsvarar full kostnadstäckning. Enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) ska avgifterna beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning). Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen innebär detta att avgifterna ska beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten direkt eller indirekt förenade kostnader.

Riksrevisionen anser att underskotten medför brister i regelefterlevnad gällande det ekonomiska målet full kostnadstäckning.

Arkeologisk uppdragsverksamhet

Det balanserade underskottet i den arkeologiska uppdragsverksamheten uppgår till 53 620 tkr vilket motsvarar 43 % av verksamhetens omsättning 2014 och bedöms vara en väsentlig regelöverträdelse. Riksrevisionen har lämnat följande reservation i revisionsberättelsen.

Riksantikvarieämbetet redovisar i årsredovisningen en omsättning för den arkeologiska uppdragsverksamheten på 124,0 miljoner kronor under 2014 och ett ackumulerat underskott om 53,6 miljoner kronor per den 31 december 2014. Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 § avgiftsförordningen (1992:191) ska avgifterna beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker samtliga med verksamheten direkt eller indirekt förenade kostnader.

Riksantikvarieämbetet saknar en rimlig plan för att den arkeologiska uppdragsverksamheten ska kunna täcka sina kostnader och det upparbetade underskottet på några års sikt.

Riksantikvarieämbetet har beskrivit förhållandena inom den arkeologiska uppdragsverksamheten på sidorna 50-53 och 56-57 i årsredovisningen.

Då den arkeologiska uppdragsverksamheten från och med den 1 januari 2015 är överförd till Statens historiska museer lämnar Riksrevisionen ingen rekommendation till Riksantikvarieämbetet rörande det väsentliga redovisade underskottet i den arkeologiska uppdragsverksamheten.

Svensk Museitjänst

Det balanserade underskottet i Svensk Museitjänst uppgår till 17,2 miljoner kr och utgör 69 % av verksamhetens omsättning 2014. Underskottet är i sin helhet hänförligt till perioden då verksamheten hade sin hemvist hos Riksarkivet. Riksantikvarieämbetet har således övertagit underskottet. I beslutet att överföra verksamheten till ny huvudman och övergå till det ekonomiska målet full kostnadstäckning saknades en plan för hur Svensk Museitjänst skulle uppnå detta ekonomiska mål. Riksrevisionen anser att det finns otydligheter i den ekonomiska styrningen som Riksantikvarieämbetet inte råder över. Riksrevisionen har lämnat följande upplysning i revisionsberättelsen.

DNR: 32-2014-0566

RIKSANTIKVARIEÄMBETET
VERKSSEKRETARIATET BOX 5405
11484 STOCKHOLM

BESLUT: 2015-03-23

Riksantikvarieämbetet redovisar i årsredovisningen ett väsentligt underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten Svensk Museitjänst. Som framgår av myndighetens beskrivning på sid 57 i årsredovisningen har myndigheten, på grund av otydligheterna i den ekonomiska styrningen inte getts möjlighet att efterleva det ekonomiska målet. Vi uttalar oss inte med reservation i detta avseende.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Riksantikvarieämbetet att i dialog med regeringen undersöka förutsättningarna för att justera det ekonomiska målet för Svensk Museitjänst.

Butiksförsäljning besöksmål

Det balanserade underskottet för verksamheten Butiksförsäljning besöksmål utgör 85 % av verksamhetens omsättning för 2014. Underskottet är väsentligt sett till butikverksamhetens omsättning men litet ställt i relation till myndighetens totala omsättning. Av denna anledning påverkar inte underskottet i butikverksamheten Riksantikvarieämbetets revisionsberättelse för år 2014. Riksantikvarieämbetet har en handlingsplan för att minska underskottet.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar Riksantikvarieämbetet att fortsätta vidta åtgärder för att säkerställa att det ekonomiska målet kan nås på några års sikt.

Likvidfinansiering av underskott och hantering av oförbrukat bidrag

Underskotten i den avgiftsfinansierade verksamheten påverkar myndighetens likviditet negativt. Påfrestningen på Riksantikvarieämbetets räntekonto har balanserats av oförbrukade bidrag och förutbetalda intäkter.

Under 2015 kommer likvidfinansieringen förändras i och med att merparten av de förutbetalda intäkterna härrör den arkeologiska uppdragsverksamheten som kommer att förflyttas.

Riksantikvarieämbetet har sedan ett flertal år ett oförbrukat bidrag från Utrikesdepartementet om 38 mnkr för en verksamhet helt skild från de avgiftsbelagda verksamheterna.

Riksantikvarieämbetet redovisar i not 19 i årsredovisningen att bidraget inte förväntas användas inom tre år.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar att Riksantikvarieämbetet fortsätter dialogen med regeringen om

DNR: 32-2014-0566

RIKSANTIKVARIEÄMBETET
VERKSSEKRETARIATET BOX 5405
11484 STOCKHOLM

BESLUT: 2015-03-23

hur den avgiftsbelagda verksamheten ska finansieras likvidmässigt. Vidare bör utredas hur det oförbrukade bidraget från Utrikesdepartementet ska hanteras.

Ansvarig revisor Louise Münt har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Susanne Korall har varit föredragande. Revisor Caroline Zakrisson har medverkat vid den slutliga handläggningen.

Louise Münt

Susanne Korall

Kopia för kännedom:

*Regeringen**Kulturdepartementet**Finansdepartementet, budgetavdelningen**Statens historiska museer*